

ROZALBASTRU

Dincolo de stereotipuri
Egalitatea de gen în educația timpurie

Proiect implementat
cu sprijinul Ambasadei
Franței și al Institutului
Francez din România

GHID PEDAGOGIC

**SINTEZA WEBINARIILOR
& SUGESTII DE ACTIVITĂȚI PENTRU CEI MICI**

Un proiect

CUAC
CU ALTE CUVINTE

CUPRINS

Introducere	1
Nu există discriminare minoră/Bénédicte Fiquet	3
O abordare pedagogică a genului/Andrew Matiasko	10
Interacțiuni & jocuri de învățare timpurie/Andrew Matiasko	14
Literatura pentru copii & stereotipurile de gen/Laura Grünberg	19
Mini-biblioteca Rozalbastru	24
Sugestii de activități pe baza cărților	25

INTRODUCERE

ROZALBASTRU este proiectul care deschide un spectru mai mare de culori în educația copiilor mici pentru egalitatea de gen.

Am deschis conversația despre cele mai bune practici în educația fără stereotipuri alături de invitați cu experiență din Franța și România în patru webinarii pentru cadrele didactice din ciclul preșcolar, în perioada 2 - 6 octombrie 2023.

2 octombrie, 16:00 – 17:00/Webinar cu Bénédicte Fiquet

Cum e posibil ca, la 3 ani, o fetiță să alege ca fulgerul și să treacă prima linie de sosire, iar în același timp să fie convinsă că băieții aleargă mai repede? Fabrica de stereotipuri se poate pune în mișcare foarte devreme și chiar și în ziua de azi, nu educăm fetele și băieții în același mod. Dar suntem oare pe deplin conștienți de efectele acestei educații diferențiate asupra dezvoltării personalității copiilor și asupra producerii inegalităților? Prin intermediul analizei diferiților agenți de socializare a copiilor - îmbrăcăminte, jucării, jocuri, activități sportive etc. - acest webinar de o oră oferă o mai bună înțelegere a problemelor implicate de educația egalitară, identificând în același timp principalele sale componente.

4 & 5 octombrie, 16:00 – 17:00/Două webinarii cu Andrew Matiasko

E oare ceva de făcut când un băiețel refuză orice e roz, chiar și atunci când desenează? Sau când îți spune, printre suspine, că nu vrea să plângă pentru că e băiat mare?

În cele două webinarii pe care le va susține, Andrew va împărtăși strategii și activități concrete, care să ne ajute să creștem copiii în toată unicitatea lor, fără a îi limita prin perpetuarea stereotipurilor de gen. Cum putem construi un program care susține și valorifică băieții și fetele în mod egalitar? Cum ne organizăm spațiul? Cum evaluăm resursele pe care le folosim pentru a ne asigura că nu sunt purtătoare de stereotipuri de gen? - sunt câteva întrebări în jurul cărora Andrew își va organiza cele două intervenții.

6 octombrie, 16:00 – 17:00/Webinar cu Laura Grünberg

Ce este, fată sau băiat? Iată întrebarea pusă de fiecare dată când se naște un copil. În funcție de răspuns noi, cei mari, creăm și perpetuăm de multe ori o lume constrângătoare "în roz și bleu", o lume a stereotipurilor de gen care pot sta la baza unor posibile prejudecăți și discriminări între femei și bărbați.

Ca părinte, educator, profesor este important să înțelegem rolul și dinamica stereotipurilor de gen în formarea copiilor noștri. Manualele școlare sau literatura pentru copii sunt exemple bune de studiat pentru a observa critic modele de gen promovate. În cadrul webinarului (i) vor fi prezentate succint rezultatele unor cercetări privind manualele școlare, (ii) vor fi discutate tendințe în literatura pentru copii, (iii) vor fi oferite referințe bibliografice utile și (iv) se vor discuta sugestii și propuneri metodologice și didactice utile pentru cadrele didactice interesate de această tematică.

Ce veti găsi în acest ghid

- 1/ O sinteză a intervențiilor din cadrul proiectului.
- 2/ Lista cărților din mini-biblioteca proiectului.
- 3/ Sugestii de activități cu copiii, pe baza cărților din bibliografie.

NU EXISTĂ DISCRIMINARE MINORĂ

Bénédicte Fiquet

formatoare, Asociația Adéquations

Inițial jurnalistă, Bénédicte și-a dezvoltat conștiința feministă în Africa și India, alături de femei care luptau pentru demnitate și resurse. Și-a dat seama și mai mult că trebuie acționeze când a descoperit că stereotipurile de gen o afectau pe fiica ei încă din grădiniță. Întâlnirea cu asociația Adéquations a determinat-o să promoveze educația non-sexistă din 2009, formând profesioniști în domeniul educației timpurii.

Educație de gen și drepturile copilului

Nu există discriminare minoră: și în ceea ce privește genul, modul diferit în care tratăm fetele și băieții are consecințe asupra dezvoltării lor. **Articolul 29 din Convenția internațională privind drepturile copilului** susține de altfel că educația are ca scop promovarea dezvoltării fiecărui **copil**, indiferent de sex:

Educația trebuie să urmărească dezvoltarea plină a personalității, a vocațiilor și a aptitudinilor mentale și fizice ale **copilului**.

Cu toate acestea, copiii sunt educați diferit în funcție de sex, fără nicio justificare legată de dezvoltarea lor personală. Stereotipurilor persistă încă de la naștere, pentru că sexul copilului influențează așteptările și comportamentul educațional. Studiile arată că simpla cunoaștere a sexului unui copil influențează percepția asupra comportamentului acestuia.

În contextul în care 90% dintre conexiunile sinaptice se formează după naștere, putem spune că "istoria individuală a unei persoane este sculptată în creierul acesteia pe tot parcursul vieții." (Cathérine Vidal, neurobiolog, Creierul are sex? TEDx Paris). Este așadar cu atât mai important să le permitem copiilor să își dezvolte întregul potențial.

NU EXISTĂ DISCRIMINARE MINORĂ

Bénédicte Fiquet

formatoare, Asociația Adéquations

Influența stereotipurilor

Stereotipurile sunt un ansamblu de credințe și construcții intelectuale interiorizate care ne influențează gândirea (de obicei fără să ne dăm seama), care ne sunt transmise prin biberonul culturii și al limbii și care formează baza ideilor noastre, spunându-ne, de exemplu, înainte chiar să ne gândim cu adevărat, ce e o femeie.

(La Tentation de Pénélope Belinda Cannone, Stock Collection, 2010)

Stereotipurilor pot influența acțiunile noastre față de copii fără o reflecție prealabilă, iar faptul că masculinul este valorizat în societatea noastră influențează percepțiile privind valorile de gen încă din copilărie.

Aceste reprezentări dezavantajează adesea fetele, dar în același timp, nu garantează dezvoltarea personală a băieților, chiar dacă această formă de educație segregată îi favorizează din punct de vedere economic și social.

Pentru a deveni conștienți de ce înseamnă o educație egalitară, trebuie mai întâi să devenim conștienți de modurile în care educația diferențiată afectează formarea sinapselor și, prin urmare, a capacităților cognitive în funcție de gen.

NU EXISTĂ DISCRIMINARE MINORĂ

Bénédicte Fiquet

formatoare, Asociația Adéquations

Cum îmbrăcăm copiii

Diferențele de îmbrăcăminte dintre băieți și fete au un impact direct asupra **abilităților lor motorii**. Hainele fetelor, care sunt mai puțin confortabile și mai predispuse la pete, le limitează libertatea de mișcare. Mai mult, modul în care sunt îmbrăcați copiii le afectează percepția corpului. Fetele sunt adesea învățate să-și protejeze corpul și părțile intime de la o vârstă fragedă, în timp ce băieții nu primesc instrucțiuni similare pentru a respecta fetele.

Cu ce se joacă copiii

NU EXISTĂ DISCRIMINARE MINORĂ

Bénédicte Fiquet

formatoare, Asociația Adéquations

Jucăriile oferite copiilor întăresc, de asemenea, stereotipurile de gen. Jocul imaginativ în interior este adesea asociat cu fetele, în timp ce băieții sunt încurajați să se implice în activități mai competitive și orientate spre realitate. Această distincție este, de asemenea, evidentă în cuvintele folosite în reclamele pentru jucării, unde termenii legați de competiție și putere sunt mai frecvenți pentru băieți, în timp ce cei legați de aspect și dragoste sunt predominanți pentru fete.

Costumele băieților întăresc ideea de putere și de cucerire, în timp ce costumele fetelor se concentrează adesea pe aspect. Aceste diferențe în ceea ce privește jucăriile și activitățile pot avea un impact asupra dezvoltării stimei de sine, băieții fiind mai predispuși să dezvolte o stimă de sine consolidată de activitățile competitive, în timp ce fetele sunt adesea apreciate pentru aspectul lor.

Ce activități fac copiii?

Alegerea activităților pentru fetițe și băieți contribuie, de asemenea, la dezvoltarea lor. Dansul, adesea atribuit fetelor, pune accentul pe grație, dar poate duce la presiuni de perfecțiune și rivalitate. Fotbalul, în general rezervat băieților, promovează spiritul de echipă, abilitățile motorii și conștiința spațială și temporală.

Activitățile oferite băieților încurajează asumarea de riscuri, atât fizice, cât și mentale, ceea ce îi poate pregăti mai bine pentru a face față provocărilor vieții. Cu toate acestea, acest lucru poate contribui, de asemenea, la comportamente riscante, care sunt mai frecvente în rândul băieților.

În mod esențial, încurajarea fetelor să își asume riscuri le poate pregăti, de asemenea, pentru viitoarele situații de muncă, cum ar fi acceptarea promovărilor.

Pe scurt, activitățile pe care le aleg copiii influențează diverse aspecte ale dezvoltării lor, de la competitivitate la asumarea de riscuri, cu implicații care durează până la vârsta adultă. Este esențial să regândim aceste stereotipuri de gen pentru a promova o dezvoltare echilibrată și echitabilă pentru toți copiii.

NU EXISTĂ DISCRIMINARE MINORĂ

Bénédicte Fiquet

formatoare, Asociația Adéquations

Ce citim cu copiii & ce facem împreună

Stereotipurile de gen persistă, de asemenea, în literatura pentru copii, unde eroinele sunt adesea limitate la roluri casnice, în timp ce băieții sunt implicați în aventuri în aer liber.

De asemenea, ele persistă și în activitățile pe care le fac adulții împreună cu copiii.

NU EXISTĂ DISCRIMINARE MINORĂ

Bénédicte Fiquet

formatoare, Asociația Adéquations

Ce e de făcut? Câteva sugestii pentru o educație egalitară

În ceea ce privește educația copiilor, este esențial să promovăm egalitatea de gen, lărgind atât orizonturile fetelor, cât și al băieților. Accentul inițial ar trebui să fie pus pe **libertate** mai degrabă decât pe egalitate, oferindu-le copiilor libertatea de a explora o serie de activități.

Compensăm sexismul societății

1

- Ne întrebăm: Aș face/spune asta, dacă ar fi vorba de un băiat? Dar de o fată?
- Realizăm că modelul masculin nu este un scop în sine.
- Dăm ocazii copiilor să exploreze tot felul de situații și activități.

2

Folosim un limbaj incluziv

- Folosim și femininul când vorbim de un grup sau când vorbim de meserii (scriitor/scriitoare).
- Evităm cuvintele de afecțiune care perpetuează stereotipuri de gen (păpușa mea).
- Evităm generalizările (fetele sunt cuminți; băieții sunt rapizi).

3

Relația cu corpul

- Dăm prioritate confortului în alegerea hainelor.
- Învățăm băieții să respecte spațiul personal al fetelor.
- Respectăm alegerea unui copil de a nu pupa pe altcineva.
- Nu cerem unui copil care a fost violent sau care s-a purtat urât să îmbrățișeze victima pentru a face pace.

NU EXISTĂ DISCRIMINARE MINORĂ

Bénédicte Fiquet

formatoare, Asociația Adéquations

Pentru fete

4

- Recunoaștem, încurajăm și apreciam comportamentele puternice, curajoase și îndrăznețe.
- Le cultivăm gustul pentru activitățile în aer liber.
- Le complimentăm pentru talentele lor mai degrabă decât pentru aspect.
- Evităm să le invităm să fie excesiv de împăciuitoare.
- Tolerăm mai mult momentele de turbulență.
- Luăm în serios problemele "de fată".

Pentru băieți

5

- Îi lăsăm să plângă, îi încurajăm să-și exprime și să-și numească emoțiile (ești trist pentru că?)
- Îi încurajăm să acorde atenție celorlalți și să-și exprime empatia
- Valorizăm și încurajăm un comportament pașnic.
- Nu tolerăm disprețul față de fete.
- Evităm pedepsele care îi fac pe băieți să se simtă masculini (folosirea forței, constrângerea fizică).

Între prieteni

6

- Încurajăm prietenii mixte.
- Îi întrebăm "Cine sunt prietenii tăi și prietenele tale...?"
- Nu reducem prietenia dintre o fată și un băiat la o relație romantică.
- Oferim jocuri incluzive care nu sunt percepute ca fiind masculine sau feminine (jocuri de societate sau colaborare).

1/O ABORDARE PEDAGOGICĂ A GENULUI

Andrew Matiasko

educator Babilou, Asociația Agir pour la petite enfance

Andrew este în primul rând educator într-o grădiniță din rețeaua Babilou, una dintre cele mai cunoscute din Franța, pentru calitatea experiențelor pe care le oferă celor mici. De asemenea, este și membru în consiliul pedagogic al asociației Agir pour la petite enfance. Evident, își petrece aproape tot timpul cu copiii și este îndeosebi pasionat de o pedagogie alertă la stereotipurile de gen.

Enigma bebelușului care plânge/Experimentul Condry, 1976

Cercetătorii au prezentat participanților un videoclip în care un copil face o serie de activități (se joacă cu o minge, apoi interacționează cu o figurină cu resort etc) și, la un moment dat, începe să plângă. Participanții au fost apoi împărțiți aleatoriu în 2 grupuri: primului grup i s-a spus că copilul e fată, celui de al doilea, că e băiat. În funcție de informație deținută, participanții au caracterizat reacția copilului foarte diferit: cei care credeau că bebelușul e băiat au vorbit de agresivitate, iar cei care credeau că bebelușul e fată au vorbit de teamă.

Aceste rezultate evidențiază **influența stereotipurilor de gen asupra percepțiilor noastre**: aceeași emoție e percepută diferit prin prisma preconcepțiilor pe care le avem despre fete (delicate, temătoare) și băieți (agresivi, îndrăzneți).

1/O ABORDARE PEDAGOGICĂ A GENULUI

Andrew Matiasko

educator Babilou, Asociația Agir pour la petite enfance

Diferențele între fete și băieți

Diferențele dintre fete și băieți se datorează fără îndoială biologiei, dar o foarte mare parte dintre ele se formează prin educație și cultură. Chiar dacă realitățile neurobiologice ale copiilor pot fi diferite la început, ceea ce întărește cu adevărat această diferențiere de gen sunt prejudecățile, reprezentările și toate stereotipurile pe care noi, adulții, le putem transmite, dar și ceea ce le poate transmite mediul în care trăiesc și se dezvoltă.

Egalitatea de gen, stereotipurile & educația timpurie

Cel mai bun mod de a sprijini copiii este de fapt să îi încurajăm să exploreze fără limite. Ei trebuie să exploreze și să experimenteze tot felul de lucruri sub supravegherea binevoitoare a unui adult, fără judecăți de valoare sau discriminare de gen.

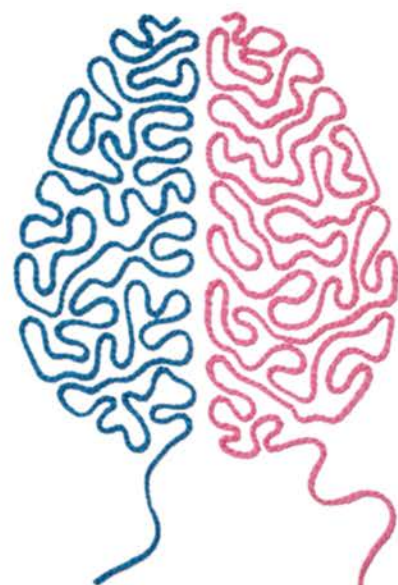
Scopul educației egalitare nu este acela de a șterge genul, ci de a limita transmiterea neintenționată a stereotipurilor și de a le oferi copiilor acces la aceleași competențe, indiferent dacă sunt fete sau băieți.

O abordare pedagogică a genului

Pentru a-i putea ghida pe copii, este nevoie mai întâi ca adulții să înceapă un proces foarte complex de analiză care trece prin 3 etape: a. conștientizarea individuală; b. deconstruirea prejudecăților și c. punerea sub semnul întrebării a evidențelor naturale.

Evident, pentru că o mare parte din modul diferențiat în care interacționăm cu copiii se datorează unor factori inconștienți, unor stereotipuri pe care le-am internalizat, și noi, ca adulți, avem nevoie de o privire exterioară.

În lipsa acestei priviri exterioare, putem pleca de la studiile care observă influența stereotipurilor asupra interacțiunii cu copiii.

1/O ABORDARE PEDAGOGICĂ A GENULUI

Andrew Matiasko

educator Babilou, Asociația Agir pour la petite enfance

Interacțiunile între cadre didactice și copii - ce ne spune cercetarea (1)

SOLICITĂRILE

Fetele

Fetele sunt adesea rugate să ajute băieții. Primesc mai multă atenție atunci când sunt aproape de adult.

Sunt întrerupte de profesori mai des decât băieții

Li se cere să facă liniște atunci când sunt "vorbărețe".

Agitația lor este mai puțin tolerată.

Băieții

Băieții sunt mai solicitați să intervină decât fetele.

Primesc mai multă atenție în general.

Primesc mai multe instrucțiuni ca răspuns la solicitările lor, ceea ce îi încurajează să se implice în activități.

Continuă să vorbească mai mult timp decât fetele.

Indisciplina este mai tolerată și mai puțin reprimată.

Este important să fiți atenți la cât de des solicitați un răspuns/o reacție de la fete sau băieți, fără a dezavantaja pe nimeni.

LAUDE, COMPLIMENTE ȘI ÎNCURAJĂRI

Fetele

Sunt încurajate pentru comportamentul lor.

Băieții

Sunt încurajați pentru performanțele lor.

Primesc mai multe laude.

Primesc mai mult ajutor.

(1) Sursă: Guide d'observation des comportements des professionnel.les de la petite enfance envers les filles et les garçons, Véronique Ducret & Véronique Le Roi © 2012 le deuxième Observatoire, Genève.

1/O ABORDARE PEDAGOGICĂ A GENULUI

Andrew Matiasko

educator Babilou, Asociația Agir pour la petite enfance

Trebuie să ne asigurăm că copiii sunt încurajați și laudați în toate domeniile, nu doar în cele la care avem tendința să intervenim. Fetele sunt adesea complimentate cu privire la aspectul lor. Cu toate acestea, ele nu ar trebui să fi reduse la această dimensiune a "aspectului", iar băieții ar putea fi și ei complimentați pentru aspectul lor.

LIMBAJ ȘI CONȚINUT

Adulții folosesc un discurs universalist, ca și cum lumea ar fi doar masculină. Referințele sunt preponderent feminine atunci când vine vorba de rolul părinților în sferile domestice și de îngrijire a copilului.

Chiar dacă copiii nu sunt încă conștienți de diferența dintre masculin și feminin, este important să se utilizeze un limbaj care să clarifice faptul că grupul de copii este format din fete și băieți. Prin urmare, este important să se evite forma masculină universală.

O mulțime de stereotipuri sunt transmise în limbaj, cum ar fi rolurile parentale, cu mamele în sfera privată și tații în sfera publică. Prin urmare, trebuie să ne asigurăm că aceste reprezentări nu sunt transmise copiilor prin limbaj și prin resursele pedagogice folosite.

EXPRIMAREA EMOȚIILOR

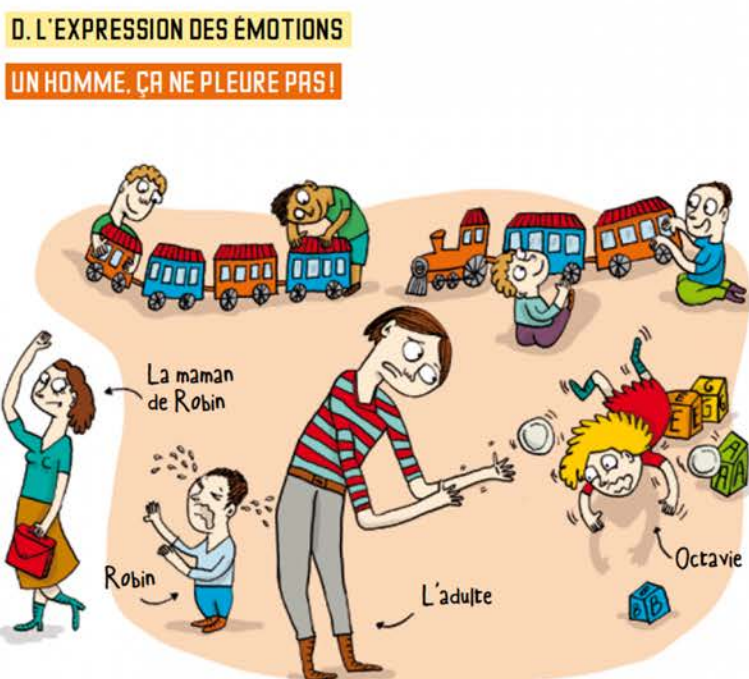
Fetele

Adulții folosesc o gamă mult mai largă de expresii cu fetele decât cu băieții. Întrebările adresate fetelor se referă mai mult la sentimente.

Băieții

Mânia este o emoție mai tolerată la băieți. Întrebările adresate băieților se referă mai mult la informații obiective despre obiecte sau persoane.

Este important să le oferiți băieților aceeași oportunitate ca și fetelor de a-și exprima emoțiile.

2/INTERACȚIUNI ȘI JOCURI DE ÎNVĂȚARE TIMPURIE

Andrew Matiasko

educator Babilou, Asociația Agir pour la petite enfance

Activitățile copiilor & rolul stereotipurilor

Modul în care clasificăm și încurajăm activitățile copiilor, chiar și în mod inconștient, are implicații directe asupra dezvoltării lor motorii, a percepției de sine și a abilităților cognitive și fizice. Punând accentul pe egalitate încă de la o vârstă fragedă, putem contribui la eliminarea stereotipurilor și la încurajarea unei dezvoltări echilibrate la toți copiii, evitând astfel crearea unei disparități bazate pe gen.

Interacțiunile dintre copii - ce ne spune cercetarea (1)

JOCURILE & ACTIVITĂȚILE

Copiii se joacă mai rar cu un obiect tipic sexului opus în prezența unui coleg și, mai ales, în prezența unui copil de sex opus.

Cu cât fetele și băieții petrec mai mult timp cu copii de același sex, cu atât comportamentul lor devine mai diferențiat pe sexe.

Copiii, în special băieții, care se angajează în activități tipice pentru sexul opus primesc feedback negativ din partea colegilor lor.

Copiii termină mai repede activitățile care sunt dezaprobată decât cele care sunt întărite pozitiv.

Fetele

Jucăriile asociate cu sexul feminin fac parte din domeniile frumuseții, îngrijirii copiilor și vânzărilor.

Fetele sunt implicate în principal în activități care au mai mult de-a face cu jocul imaginativ și jocurile de rol.

Până la vârsta de 3 ani, fetele folosesc sistematic păpușile ca să reconstituie scene de maternitate.

(1) Sursă: Guide d'observation des comportements des professionnel.les de la petite enfance envers les filles et les garçons, Véronique Ducret & Véronique Le Roi © 2012 le deuxième Observatoire, Genève.

2/INTERACIUNI ȘI JOCURI DE ÎNVĂȚARE TIMPURIE

Andrew Matiasko

educator Babilou, Asociația Agir pour la petite enfance

Fetele nu includ băieții în ficțiunea lor (jocul cu păpuși) pentru că îi asociază cu activități pe care le percep ca fiind masculine (conducerea unui autobuz, a unui tren etc.).

Băieții

Gama de jucării pentru băieți este mai largă.

Jucăriile asociate cu sexul masculin includ construcțiile, transportul, tehnologia și știința, poliția, războiul și ocupațiile asociate cu un statut social ridicat, cum ar fi medicina.

Activitățile pentru băieți includ jocuri de construcție și LEGO-uri tehnice. Aceste jocuri, care se concentrează mai mult pe succesul activității, le permit băieților să manipuleze obiecte și să exploreze spațiul.

Băieții sunt mai mult implicați în activități de cățărare.

Până la vârsta de 3 ani, băieții sunt mai rar decât fetele implicați în jocul simbolic/imaginativ.

Băieții între ei nu se joacă cu păpuși. O fac singuri sau dacă fac parte dintr-un grup mixt.

Cadrele didactice au un rol de jucat în alegerea jocului copiilor. Cercetare arată că copiii integrează foarte repede diferențele și stereotipurile de gen ca fiind ceva normal și aleg activități care sunt tipice pentru sexul lor.

Putem, prin comportamentul nostru, să le ofere copiilor noi perspective. Convingere că non-intervenția încurajează libera alegere a copilului nu face decât să consolideze jocurile copiilor în funcție de gen. De exemplu, fetele implicate în activități de joc simbolic își dezvoltă în special abilitățile lingvistice, în timp ce jocurile de construcție stimulează competențele tehnice la băieți. Sprijinul oferit le poate permite copiilor să exploreze o mare varietate de situații.

Mai mult, pentru a-i încuraja pe toți copiii să folosească jucării și jocuri, acestea trebuie să fie alese cu atenție în ceea ce privește culoarea. De exemplu, rozul este în mod clar asociat cu "fetele", iar băieții vor avea tendința de a nu se juca cu obiecte roz, care este mai prezent în jocurile simbolice (păpuși, bucătărie etc.).

2/INTERACIUNI ȘI JOCURI DE ÎNVĂȚARE TIMPURIE

Andrew Matiasko

educator Babilou, Asociația Agir pour la petite enfance

B. LA FAÇON DONT LES ENFANTS INTERAGISSENT

LE PARTAGE DE L'ESPACE ET DES JEUX

ÎMPĂRȚIREA SPAȚIULUI ȘI A JOCURILOR

Fetele

Când băieții le întrerup jocul, fetele reacționează negociind, apelând la un adult sau fugind.

Băieții

Băieții întrerup adesea jocul fetelor impunându-se, distrugându-le jocul sau forțându-le să își schimbe scenariul.

Intervenția adulților este importantă pentru a ne asigura că fetele și băieții sunt tratați în mod egal. Aceasta înseamnă să le ajutăm pe fete să se afirme și să își apere teritoriul și locul lor. În plus, pentru ca ele să nu creadă că a face ordine este o sarcină esențialmente feminină, este important să implicăm băieții în această activitate. Sau, atunci când o fată și un băiat se ceartă pe un obiect pe care îl vor, trebuie să avem grijă să nu cerem mereu fetei să fie conciliantă.

Amenajarea spațiului & activități neutre din punct de vedere al genului

Este necesar să promovăm medii de joacă incluzive, să punem în discuție stereotipurile de gen și să încurajăm diversitatea de opțiuni și activități pentru a permite fiecărui copil să se dezvolte fără a fi limitat de norme de gen restrictive.

Ideea principală este de a crea spații și ateliere mai neutre pentru copii, fără stereotipuri de gen.

2/INTERACIUNI ȘI JOCURI DE ÎNVĂȚARE TIMPURIE

Andrew Matiasko

educator Babilou, Asociația Agir pour la petite enfance

Spații naturale, neutre

De exemplu, un colț de lectură cu un copac, care simbolizează natura, oferă un mediu neutru din punct de vedere al genului. Pentru a încuraja reflecția în rândul copiilor, se recomandă includerea unor cărți nestereotipice, sau punerea sub semnul întrebării a stereotipurile din cărțile cu povești tradiționale.

Spațiile simbolice

În ceea ce privește spațiile simbolice - de pildă bucătăria - se recomandă neutralitatea pentru a evita stereotipurile de culoare. Putem opta pentru culori neutre, pentru a ne asigura că aceste spații atrag toți copiii, indiferent de gen.

2/INTERACIUNI ȘI JOCURI DE ÎNVĂȚARE TIMPURIE

Andrew Matiasko

educator Babilou, Asociația Agir pour la petite enfance

Atelierele de lucru axate pe reciclare și experimentele libere

Utilizarea obiectelor naturale și punerea la dispoziție a unor obiecte neobișnuite le permite copiilor să experimenteze liber, fără constrângeri de gen. Aceste ateliere pot fi mic laborator de cercetare în care copiii pot explora fără prejudecăți de gen.

Putem oferi diverse ateliere imersive și tematice, unde încorporăm elemente artistice pentru a stimula creativitatea și imaginația fără restricții de gen.

Pe scurt, această abordare ne permite să creăm medii și experiențe în care copiii pot explora liber, pot sfida stereotipurile de gen și pot colabora în ateliere experimentale.

LITERATURĂ PENTRU COPII & STEREOTIPURI DE GEN

Laura Grünberg

scriitoare și profesoară universitară, Asociația De basm, Universitatea București

Laura militează pentru cărțile de "trezit" copiii, atât prin literatura pe care o creează, cât și prin intervențiile în domeniul educației pentru egalitatea de gen. A scris numeroase cărți pentru copiii (amintim contribuția la cele 2 minunate volume ale Nesupuselor, sau ultima ei carte, *Îmbrățișătoarea*), este cercetătoare și profesoară universitară.

Educație cu sau fără stereotipuri?

Educația fără stereotipuri nu este posibil și nici nu e neapărat un lucru rău. Stereotipurile au și ele rolul lor fundamental, fără ele nu putem comunica. Putem însă lucra la stereotipuri. Ele se schimbă în timp, au o anumită dinamică și putem să le actualizăm, să lucrăm cu ele și atunci cu siguranță vom lucra și cu copiii noștri. Acesta este singurul lucru pe care îl putem face: să ni le aducem la zi și să fim cu mintea deschisă permanent.

Cele mai cunoscute mecanisme de gândire pe repede înainte sunt stereotipiile. Folosind stereotipii – clișee mentale, producem o viziune generalizată despre o persoană/ grup, viziune care este rigidă, simplistă, suprageneralizatoare, tipic negativă și nefavorabilă acelei persoane sau grupului respectiv.

Gândirea stereotipă are un rol funcțional în viața noastră, fiind legată de nevoia de identitate și acceptare socială, de reducere a incertitudinilor. Este, spun specialiștii, o formă de excludere socială, un mod de a-i defini pe unii drept acceptați sociali și pe alții ca fiind în afara normelor sociale, ca fiind marginali, minoritari, mai puțin importanți și valoroși pentru societate.

Avem nevoie de stereotipii. Informația stereotipică este foarte utilă, fiind codificată mai bine, reținută mai ușor în memorie. Pe de altă parte, stereotipiile creează profesii autocreatoare, despre care tocmai am discutat.

Există un mecanism simplu prin care producem stereotipuri: mărim diferențele dintre diferite grupuri sociale și, simultan, micșorăm diferențele din interiorul fiecărui grup social pe care îl comparăm cu celelalte. Spunem, astfel, că toate femeile sunt empaticе sau mame bune (indiferent de diferențele dintre ele) și că toți bărbații sunt raționali și/ sau violenți.*

* Manual de egalitate de gen, p. 25 (vezi bibliografie).

LITERATURĂ PENTRU COPII & STEREOTIPURI DE GEN

Laura Grünberg

scriitoare și profesoară universitară, Asociația De basm, Universitatea București

Rolul curriculum-ului informal/implicit

În contextul educației, există două tipuri de curriculum: formal și implicit. Curriculumul formal este definit de școală și include conținuturi școlare, materiale, programe și metode de evaluare. Curriculumul implicit, informal sau ascuns include aspecte precum relațiile dintre elevi (cum se joacă în pauze, cum și cu cine se așează în bancă, cum interacționează etc), modul în care este aranjat/decorat spațiul de învățare (ceea ce văd pe pereți), modelele perpetuate de cadrele didactice & personalul auxiliar al școlii.

Acest curriculum implicit transmite stereotipuri de gen, pe care le putem discuta cu copiii.

Stereotipuri de gen & manuale școlare

Un studiu realizat în 2015 arată modurile în care stereotipurile sunt întărite prin intermediul manualelor școlare.*

Câteva concluzii ale studiului:

1/Știința și tehnologia sunt pentru băieți.

Cel mai adesea meseriile legate de știință apar ilustrate prin personaje masculine. Bărații pot fi laboranți, meteorologi, astronauți, cercetători ai spațiului, arheologi... în timp ce profesiunile feminine sunt puține și stereotipice.

2/Literatura este și ea pentru băieți: autorii bărbați sunt mult mai frecvenți, iar personajele principale sunt mai ales masculine.

3/Manualele școlare reproduc clișeele feminității casnice și masculinității autoritare.

Doar o treime dintre personajele care au o ocupație în ilustrațiile din abecedare sunt femei - meseria dominantă fiind cea de învățătoare.

4/Fetele nu poartă pantaloni și sunt cumiți, chiar cicălitoare uneori.

*Sursă: Alice în Țara Manualelor. O explorare a personajelor care îi inspiră pe copii în școală, (vezi bibliografie)

LITERATURĂ PENTRU COPII & STEREOTIPURI DE GEN

Laura Grünberg

scriitoare și profesoară universitară, Asociația De basm, Universitatea București

Ce putem face?

1/Începem cu noi!

Noi trebuie să înțelegem de unde vin stereotipurile acestea: vin din instituții, vin din familie, vin din biserică, vin de la prieteni, etc? Apoi trebuie să înțelegem care e mecanismul lor important, cum creăm noi stereotipurile? Micșorez diferențele dintre toate fetele de pe lumea asta și zic toate fetele. Micșorez diferențele și le fac un grup omogen. La fel facem și cu băieții, iar rezultatul este că măresc diferențele dintre fete și băieți.

Trebuie de asemenea să înțelegem cum reproducem noi la clasă anumite stereotipuri. Avem așteptări diferite la clasă față de unii sau alții? Le ajutăm mai mult pe fete în general? Suntem mai îngăduitori sau nu? etc Toate aceste comportamente automate tind să perpetueze stereotipuri de gen, de aceea e bine să dezvoltăm acest reflex auto-analitic. Adesea, suntem conștienți de stereotipuri, dar este nevoie de un efort conștient pentru a evita reproducerea lor în practica educațională.

2/Lucrăm cu materialul clientului!

Cu toate că avem o programă de studiu care poate limita alegerile noastre, putem utiliza aceste constrângeri ca pretext pentru a promova reflexia, gândirea critică și dialogul în clasă. Textele și poveștile tradiționale pot deveni instrumente puternice pentru a dezvolta gândirea critică și pentru a discuta despre roluri de gen și diversitate.

Copiii sunt mult mai deschiși decât adulții la a avea astfel de discuții și observă în general cu ușurință anacronisme, modele feminine și masculine stereotipice, dacă creăm activități ludice de analiză critică.

LITERATURĂ PENTRU COPII & STEREOTIPURI DE GEN

Laura Grünberg

scriitoare și profesoară universitară, Asociația De basm, Universitatea București

3/Curriculum opțional – literatura pentru copii contemporană

Poveștile scrise de autori & autoare contemporane provoacă, au un rol subversiv care nu este neapărat rău în educație, pentru că îi ajută să se socializeze, îi ajută să învețe despre lumea în care trăiesc. Creează o lume mai puțin într-o singură culoare, o lume mai diversă, în care și unii și alții mai schimbă rolurile, combină zona de confort atât de necesară copiilor cu alternative la viața toată în roz. Chiar dacă ele crează un disconfort cognitiv, te ajută să te acomodezi, te conectează la lumea reală.

Câteva recomandări de cărți

4/Testul Bechdel

Unul dintre testele pe care le putem folosi pentru a analiza o carte/un film din punctul de vedere al stereotipurilor de gen și mai ales al reprezentării femeilor în artă și literatură este testul Bechdel.

A fost inițial dezvoltat pentru a analiza filmele; pentru ca un film să treacă testul, trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- printre personaje, sunt cel puțin 2 femei,
- care vorbesc
- despre altceva decât un bărbat.

Foarte multe filme și cărți nu trec acest test, iar din momentul în care ne dăm seama de aceasta, ne putem dubla eforturile de a oferi copiilor o diversitate de povești, și nu doar din punctul de vedere al rolurilor de gen, ci și de etnie, cultură, abilități șamd.

LITERATURĂ PENTRU COPII & STEREOTIPURI DE GEN

Laura Grünberg

scriitoare și profesoară universitară, Asociația De basm, Universitatea București

5/Resurse bibliografice online

Manual de egalitate de gen

<https://www.activenews.ro/documente/Manual-Egalitate-Gen-2022.pdf>

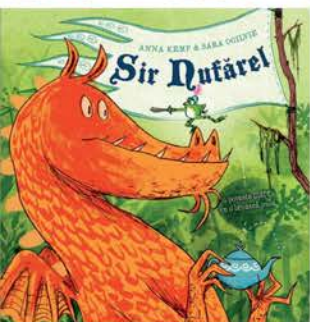
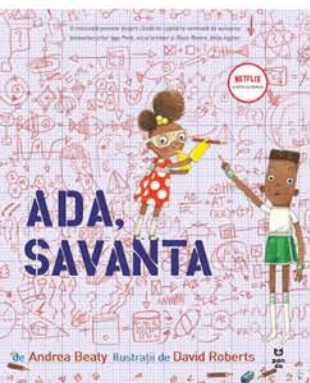
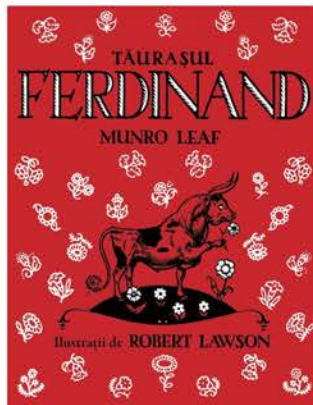
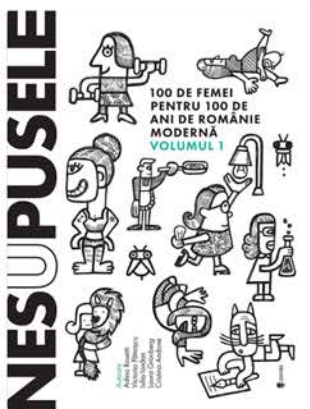
Kit de împrietenire cu feminismul

<https://ongen.ro/wp-content/uploads/2022/02/Kit-de-Imprietenire-cu-Feminismul.pdf>

Alice în țara manualelor

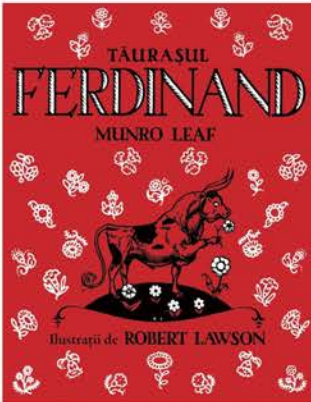
<http://researchmaster.ro/alice/?fbclid=IwAR2z9uWlMW-kncsHooW39JsQuruHua1Z4IH19WWb7Mmhvj7tlu3aKolZqcY>

Minibiblioteca ROZALBASTRU

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

Povestea tăurașului Ferdinand vă permite să aduceți în discuție stereotipuri de gen legate de petrecerea timpului liber, pasiuni și talentele fetelor versus cele ale băieților. În timp ce alți tăurași de-o seamă cu Ferdinand aleg să își exerseze forța mușchilor și jocurile zgomotoase, Ferdinand preferă liniștea și iubește florile și natura.

Pregătiți imagini cu diferite tipuri de activități pentru petrecerea timpului liber și diferite meserii și rugați-i pe copii să aleagă ce se potrivește fetelor și ce se potrivește băieților.

Ghidați-i să își pună întrebări dacă nu cumva activitatea sau meseria aleasă pentru un anumit gen nu poate fi făcută și de genul opus.

Spre exemplu:

Fetelor le place să facă roata (gimnastică), băieții nu pot. În acest caz, arătați-le filmulețe cu gimnaști în timpul competițiilor.

Băieții sunt buni la fotbal - prezentați filmări din cadrul competițiilor de fotbal feminin. Băieții au curaj și pot umbla cu diferite unelte (bormașină, fierăstrău, etc). Povestiți-le despre Tabitha Babbitt (1779 – about 1853), inventatoarea ferăstrăului circular.

Doar fetele poartă haine de culoarea roz. O poză cu actorul Jason Momoa, celebru pentru mușchii săi, purtând deseori costume masculine de culoare roz ajută la dărâmarea acestui stereotip.

Megan Rapinoe

Tabitha Babbitt

Jason Momoa

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

Cartea spune povestea a doi copii care sunt diferiți atât de colegii lor de clasă cât și unul față de celălalt, dar care, în cele din urmă, găsesc un lucru comun care îi ajută să se apropie și să devină prieteni.

După ce citiți povestea, încurajați copiii să se gândească la o situație în care ei s-au simțit diferiți sau în care au întâlnit persoane diferite de ei. Ajutați-i cu întrebări: cum te-ai simțit în acel moment? Timid, speriat, curios?

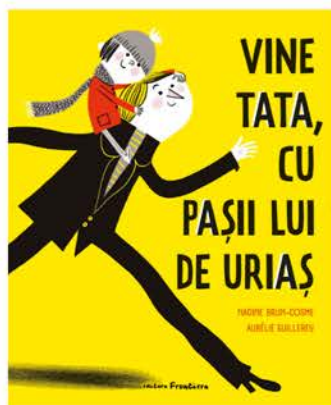
Ajutați copiii să găsească o modalitate prin care pot cunoaște mai bine pe cineva pe care îl percep a fi diferit de ei - joacă împreună, un cadou, să meargă împreună la cofetărie, etc.

Jocul Ghici cine este?

Distribuiți fiecărui elev o foaie de hârtie de mărimea unei cărți de joc. Rugați-i să deseneze o imagine care să reprezinte ce este unic la ei. Sugerați-le exemple precum un câțel, o notă muzicală, echipament sportiv, etc. Spuneți-le elevilor să nu arate colegilor ce au desenat. Adunați desenele, amestecați-le iar apoi împărțiți din nou foile cu desene, în mod aleatoriu. Rugați copiii să privească desenele și să încerce a ghici cui îi aparține desenul. Apoi, copilul căruiua îi aparține desenul va fi invitat să se identifice și să povestească puțin despre imaginea pe care a desenat-o. La sfârșitul activității, analizați dacă mai mulți copii se identifică prin aceeași caracteristică (au pisică, iubesc muzica, sunt timizi etc).

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

Cartea abordează frica de abandon în principal și, prin extensie, deconstruiește spirala anxietății, cu șirul ei lung de și dacă...care pune mereu răul înainte și din care copilului îi este greu să poată ieși de unul singur.

Contrar așteptărilor, cel care însoțește copilul în acest drum al gestionării emoțiilor este tatăl.

Este așadar o carte foarte potrivită pentru a aborda normalitatea emoțiilor indiferent de gen și rolul taților în viața emoțională a copiilor.

Pasul 1: pregătiți o planșă cu un cerc cromatic.

Pasul 2: invitați copiii să se gândească la cea mai mare frică pe care o au, timp de cinci minute. Nu toți copiii vor avea curajul să o mărturisească în fața colegilor.

Important este să o conștientizeze și să stea puțin cu ea.

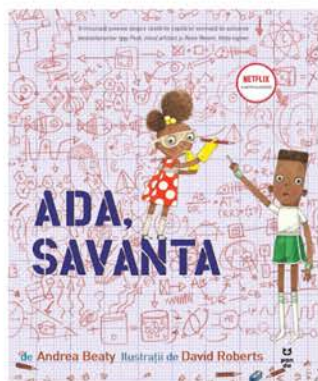
Pasul 3: fiecare copil alege din penar culoarea pe care o are frica sa cea mai mare.

Pasul 4: încurajați copiii să se gândească la o persoană, un loc sau un obiect care îi ajută să se simtă mai liniștiți atunci când simt frica.

Pasul 5: ajutați fiecare copil să identifice pe cercul cromatic culoarea opusă culorii pe care o are frica. Cu această cea de-a doua culoare, pozitivă, care o „învinge” pe prima, copiii vor desena persoana sau situația identificată anterior.

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

Ada este o fețișă curioasă, care pune multe întrebări. Astfel, ea încearcă să își explice cum funcționează și de ce se întâmplă lucrurile din jurul său. Întrebările sale preferate sunt De ce?, Ce? , Când?, Unde? Cine?

Împreună cu copiii alegeți câteva obiecte sau situații familiare din clasă sau curtea școlii și încurajați-i să pună cât mai multe întrebări referitoare la acel lucru, generând atât răspunsuri adevărate cât și răspunsuri amuzante.

Spre exemplu: de ce se spune ca fermoarul are dinți? Unde se ascunde lumina când închidem becul? Cine face frunzele să se coloreze diferit? De unde știu ciorile ca trebuie să meargă la culcare, dacă nu au ceas?

În paralel, pregătiți câteva imagini cu femei care au inventat lucruri pe care le folosim cu toții astăzi și povestiți copiilor despre viața lor și cât este de important să pună mereu întrebări, chiar dacă răspunsurile pot fi amuzante sau greșite.

Spre exemplu:

Adeline Dutton Train Whitney (1824 – 1906), inventatoarea cuburilor pentru copii, cu litere.

Ruth Wakefield (1903 – 1977), inventatoarea fursecurilor cu ciocolată.

Anna Connelly (1858 – 1943), inventatoarea ieșirilor de incendiu.

Tabitha Babbitt (1779 – about 1853), inventatoarea ferăstrăului circular.

Mai multe, la acest link: <https://www.vintag.es/2016/11/here-are-16-women-who-changed-world.html>

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

Într-o bună zi, o fetiță are o idee strălucită.

Într-o bună zi, o fetiță are o idee strălucită. Cu ajutorul asistentului ei, un cățeluș, va face CEVA CE NU S-A MAI VĂZUT. Știe cum va arăta. Știe cum va funcționa. Floare la ureche! Dar să faci un lucru nemaivăzut se dovedește a fi mai greu decât și-a închipuit ea. Fetița măsoară, ciocănește, înșurubează, reglează iarăși și iarăși, însă lucrul iese mereu rău. Calm, calm, calm, o mică plimbare, schimbă perspectiva și hopa! Ia uite ce descoperire!

Propuneți această activitate pentru a încuraja copiii să colaboreze și să observe, în mod practic, că oricine, băiat sau fată, poate construi ceva, cu instrumentele potrivite, puțină imaginație și ajutor.

După ce ați citit povestea, împărțiți copiii în echipe și ajutați-i să își aleagă un obiect pe care să îl construiască.

Spre exemplu: un cărucior de cărat cărțile la bibliotecă, un raft pentru materialele de pictură din clasă, un hotel pentru insecte.

Folosiți unelte reale - bormașină, fierăstrău, pistol de lipit, etc. Lucrând împreună, copiii vor observa că atât băieții cât și fetele pot mânui instrumentele și fiecare poate contribui cu ceva la o idee (desenul, măsurătorile, lipitul, etc).

La finalul activității, realizați fișa tehnică a proiectului - un material vizual cu pozele și numele membrilor fiecărei echipe și rolul pe care fiecare copil l-a avut.

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

Chiri și Chiriri este o poveste blândă, fără ostentații, despre timpul petrecut în tihnă cu un prieten bun dar și cu alții, poate diferiți de noi, dar la fel de frumoși și unici.

În timpul plimbării lor prin pădure, cele 2 fetițe întâlnesc tot felul de animale și insecte, observă atât lucrurile care le unesc (le place să servească ceaiul în aceeași cafenea), dar și la cele care le fac unici (camerele de hotel au uși de diferite dimensiuni, adaptate fiecărui musafir).

Propuneți copiilor activitatea Picnic cu ceai. Se poate desfășura și în clasă, preferabil să aranjați băncile într-un alt fel decât cel obișnuit, pentru o atmosferă mai relaxată.

Pe cât posibil, implicați și bunicii, atât ca invitați dar și resurse de povești de demult. Rugați-i să contribuie cu veselă veche, fețe de masă dantelate și prăjiturile făcute în casă.

În fundal, creați atmosfera din poveste punând muzică și sunete din pădure.

Câteva idei muzicale, la acest link: [https://youtu.be/hlWi14xVXKY?](https://youtu.be/hlWi14xVXKY?si=rR8ZofaA0fvfIPxD)

[si=rR8ZofaA0fvfIPxD](https://youtu.be/hlWi14xVXKY?si=rR8ZofaA0fvfIPxD)

Ajutați copiii să se cunoască mai bine într-un mediu relaxat, ascultând poveștile spuse de bunicii invitați.

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

Uneori ne e frică. Ne e chiar foarte frică.

Nici nu ieșise bine din ou și Nestor era cuprins de frică. I-a fost frică în ou. I-a fost frică și când oul s-a crăpat. I-a fost frică și când părinții i-au zâmbit pentru prima oară. Așa că părinții lui nu au insistat prea mult ca să-l convingă să iasă din cuib.

Doar că fricile lui Nestor au început, cu timpul, să ocupe ...din ce în ce mai mult loc.

Așa că, într-o seară, pe când Nestor dormea...părinții lui, sătui până peste cap, se sfătuiră ore-n șir...și ajunseră la concluzia...că Ziua cea Mare sosise.

Povestea poate fi un bun punct de plecare pentru ajuta copiii să își depășească temerile pe care le au la școală, ajutați de colegi.

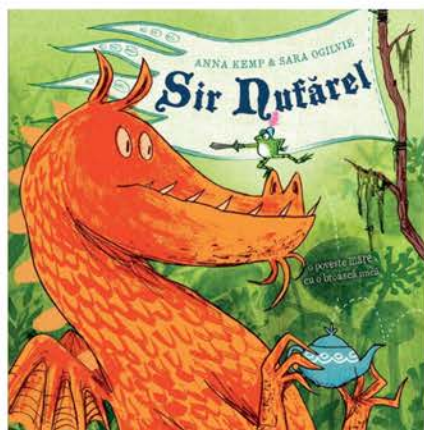
Organizați o dată pe săptămână activitatea Frica la cutie. Pentru aceasta, aveți nevoie de o cutie de pantofi, pe care o puteți decora cât mai "înfricoșător" cu toții, în timpul orelor de abilități practice. În timpul activității, rugați copiii să scrie sau să deseneze, în funcție de vârstă, frica lor cea mai mare pe care o au în timpul școlii. Răspunsurile sunt anonime.

La final, copiii vor pune foile în cutie. Extrageți pe rând câte o frică, citiți-o cu voce tare și invitați elevii să transmită încurajări și soluții autorului, fără însă a deconspira identitatea acestuia.

Astfel, copiii vor interioriza faptul că oricine are temeri, indiferent dacă e fată sau băiat.

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

Sir Nufărel e un brodac viteaz și înțelept. Însă e mic-mititel, iar el ar vrea să fie mare. O, dacă ar salva o prințesa...Dar să găsești o prințesă nu-i lucru ușor. Și ce te faci când prințesa e însoțită de un dragon?

Cu mult umor, această poveste ne spune despre cum fiecare dintre noi, fie mare, fie mic, fie băiat sau fată, putem găsi curajul și imaginația de a depăși obstacole.

Propuneți această activitate pentru a preveni bullying-ul și pentru a încuraja copii să aprecieze calitățile colegilor.

Împărțiți copiilor modele de blazoane pe care să le decoreze. Invitați-i să își aleagă un nume de cavaler sau domniță curajoasă și să adauge blazonului elementele care îl sau o definesc cel mai bine.

Folosiți ca inspirație și resursă de informații despre semnificația culorilor, elementelor grafice și diferitelor animale pe un blazon materialele oferite de Muzeul Dufferin (Canada), de la acest link: <https://www.dufferinmuseum.com/wp-content/uploads/Coat-of-Arms-Activity-Pack.pdf>

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

O familie mare de ornitorinci cu personalități diferite pleacă spre plajă. Odată ajunsă, micuței trupe i se refuză intrarea pe acea plajă. De ce? Pentru că în acel loc este interzis accesul animalelor cu cioc. Pornesc spre pe o altă plajă unde li se interzice accesul din motive la fel de absurde. Dar nu se descurajează...

O carte simpatcă foc cu benzi desenate și povestiri, plină de umor și emoție despre discriminare, diferențele dintre noi și diversitate.

Pornind de la povestea familiei de ornitorinci care este alungată de pe mai multe plaje „rezervate” diferitelor categorii de animale, ajutați copiii să identifice situațiile din școala sau orașul lor în care s-au simțit excluși pe nedrept.

De exemplu: pe terenul de sport, în pauze, atunci când se joacă doar elevii mai mari. Sau atunci când fetelor nu le este permis să joace fotbal în echipele băieților.

Odată identificată situația, toți copiii din clasă vor fi crea, împreună, un afiș prin care să își ceară drepturile sau prin care să marcheze un spațiu incluziv, pentru toți copiii. Se va lucra prin tehnica colajului.

Materiale necesare: un carton mare, creioane colorate, carioca, tempera, banda adezivă, lipici, foarfeci, reviste și ziare.

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

ACESTA ESTE JURNALUL MEU

Scriu despre visuri, întâlniri, dorințe și secrete.

Povești pe care nu le-am spus nimănui, niciodată.

Locuri care mi-au colorat viața.

Imagini de neșters în ochii generațiilor de artiști.

L-am ascuns într-un loc secret și sunt sigură că nu îl va găsi nimeni, niciodată.

...Chiar niciodată?

Cele cinci scriitoare De Basm ne aduc o sută de povești care merită să fie spuse copiilor. Despre modele feminine, despre valori, despre alegeri de viață, despre întrebări. Cum să rămâi într-un mediu care îți livrează impecabile uniforme? Cum să crezi armonii când partitura lumii pare să-și fi scuturat toate notele? Cum să trăiești cu demnitate când nu mai ai nimic? Cum să aduci poveste și lumină când ți se iau toate cuvintele? Cum să-ți spui adevărul când nimeni nu e pregătit să asculte? Și mai ales – cum să-l asculți?

O sută de povești despre femeii remarcabile din România. De fapt, tot atâtea rostiri răspicate: „Da, se poate”, „Da, acum și aici”, „Da, eu”.

Pentru că împlinirea nu se măsoară în cifre, ci în cuvinte de poveste: cât de mult crezi, cât de mult speră, cât de mult faci, cât de mult ai grijă, cât de mult iubești.

Cristina Andone

NESUPUSELE

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

Aceste două cărți prezintă povești și portrete ale unor femei extraordinare, unele dintre ele celebre, altele mai puțin cunoscute.

Chiar dacă Nesupusele se adresează unui public de copii mai mari (și chiar și adulților), portretele pot fi folosite, expuse în clasă și folosite ca surse de inspirație.

Puteți propune copiilor activitatea Hai să facem statui!

Pasul 1: Observați statuile din oraș. Puteți face aceasta, plimbându-vă pur și simplu în oraș, sau expunând în clasă fotografiile ale statuiilor din orașul dumneavoastră.

Împărțiți copiilor o grilă cu 2 coloane (bărbat/femeie), astfel încât să poată bifa ceea ce văd.

Pasul 2: În grup de 2, 3 copiii, invitați-i să se gândească la 1 - 2 motive pentru care există atât de puține statui reprezentând femei.

Pasul 3: În grup de 2, 3 copiii, invitați-i să aleagă o femeie și să deseneze statuia pe care ar vrea să o construiască în orașul lor.

Puteți consulta și site-ul Nesupuselor: <https://nesupusele.ro/>

Arta din România - WordPress.com
Statuile din fața Universității ...

Drum liber
Statuile din București - ...

Wikipedia
Monumentul lui Iuliu M...

Drum liber
Statuile din București - ...

Wikipedia
Statuia lui Mihai Viteazul di...

Wikipedia
Statuia ecvestră a lui Carol I din ...

Wikimedia Commons
Istorie; (Statuie, Omul cu cainele...

Drum liber
Statuile din Bucure...

Ediția de Dimineața
Celebrele statui din Piața ...

Wikimedia Commons
pe cal (statuie).jpg - ...

InfoTravelRomania
Statui in Bucuresti |...

Fundatia Calea Victoriei
Poveștile statuiilor și monumentel...

Facebook
statuia Aviatorilor A...

MERG IN
Statui din București |

InfoTravelRomania
Statui in Bucuresti |...

Digi24
CTP face inventarul statuiilor din ...

Wikimedia Commons
George Lazar, 28 Iulie 2018.jp...

Wikipedia
Statuia lui I. L. Cara...

Bucuresti City News
Cele mai urite statu...

InfoTravelRomania
Statui in Bucuresti |...

ACTIVITĂȚI PE BAZA CĂRȚILOR

Sugestii pentru grădiniță și ciclul primar

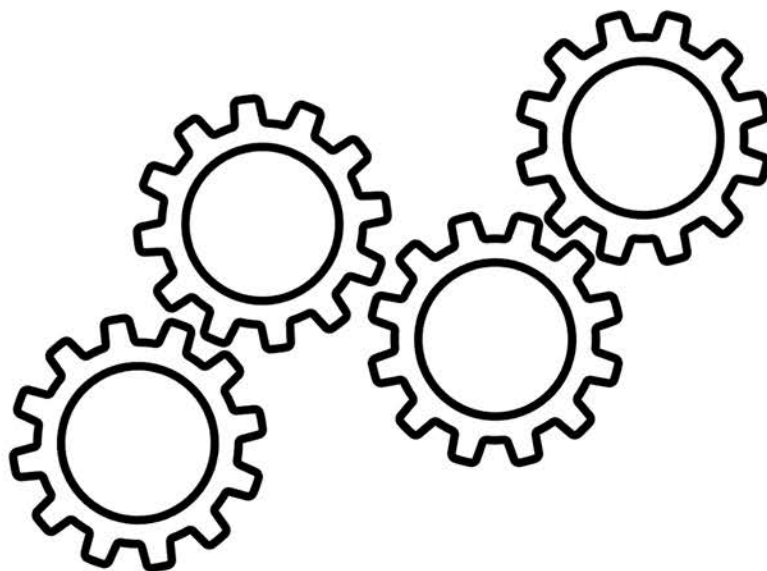
"Cântecul lui Zurali" este povestea unei supereroine, Zurali, care își descoperă curajul de a schimba lumea.

În ținutul caselor verzi-albastre, Zurali învață ce se poate întâmpla atunci când roțița inimii și roțița minții se învârt în același timp... Această carte ne permite să vorbim cu copiii, atât despre identitatea de etnie și gen, cât și despre curaj.

Pasul 1: După ce au ascultat povestea lui Zurali (care în limba romani înseamnă Curajoasă), invitați copiii să facă, în grup, o listă de lucruri pe care le fac cu greutate, fie pentru că nu au exersat încă îndeajuns de mult, fie pentru că emoțiile le stau câteodată în cale.

Pasul 2: Invitați-i să aleagă de pe listă lucrul care este cel mai greu pentru ei.

Pasul 3: Distribuți aceste roțițe ale minții și ale inimii și cereți copiilor să găsească împreună: ce trebuie să știe și ce emoție trebuie să gestioneze, ca să reușească să facă acel lucru greu.

CINE SUNTEM

Suntem un mic laborator de literație și educație pentru diversitate.

Credem că toți copiii își pot dezvolta competențele de literație și abilitățile emoționale de empatie și incluziune. Misiunea noastră este de a-i ajuta pe cei mici să devină cititori pasionați, care își exprimă sentimentele, opiniile și iau atitudine.

Ne puteți urmări activitatea pe site-ul nostru, sau pe Facebook @cualtecuvinte.
cualtecuvinte.com